

ใบความรู้
เรื่อง วงดนตรีไทย (วงปี่พาทย์)
วิชาดนตรี รหัสวิชา ศ๒๑๑๐๓ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

วงดนตรีไทย

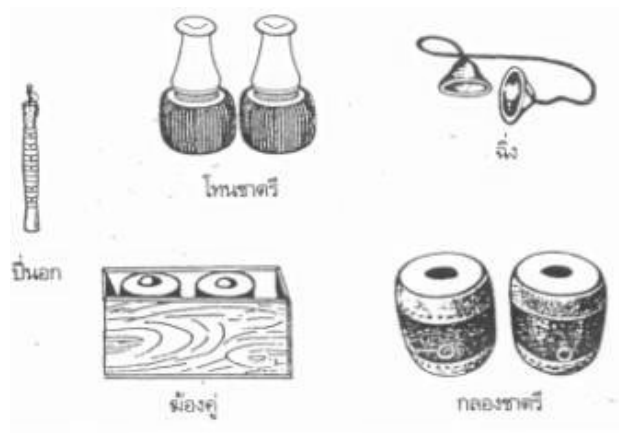
วงดนตรีไทยในปัจจุบันมีการจัดรูปแบบ และมีระเบียบแบบแผน มีมาตรฐานถูกต้องตามหลักการประสมวง ซึ่งแบ่งออกเป็น ๓ ประเภท ได้แก่ วงปี่พาทย์, วงเครื่องสาย, วงมโหรี

๑. วงปี่พาทย์

วงที่มีเครื่องตีเป็นหลักสำคัญ เช่น ฆ้อง กลอง และมีเครื่องเป่าคือ ปี่ในเป็นประธานของวง (สมชื่อ) นอกนั้นเป็นเครื่องกำกับจังหวะฆ้องวงใหญ่ทำหน้าที่บรรเลงทำนองหลักของเพลง (เหมือนเป็นเบสคุมวง) ในขณะที่เครื่องดนตรีอื่น จะเล่นแปรทำนองไปตามทางเฉพาะของเครื่องนั้นๆ นักดนตรีไทยนิยมนำวงปี่พาทย์ไป เล่นในงานประเพณี หรืองานบุญและงานเทศกาลต่างๆ เช่น ขึ้นบ้านใหม่ โขนจุก ทำบุญวันเกิด ไม่ก็บรรเลงประกอบการแสดงมหรสพต่างๆ เช่น โขน ลิเก ละคร เรายังสามารถแยกประเภทของวงปี่พาทย์ ย่อยลงไปได้ อีกถึง ๖ ประเภทด้วยกัน คือ

๑.๑ วงปี่พาทย์ชาตรี

ใช้บรรเลงประกอบละครชาตรี วงปี่พาทย์ชาตรี ยังมีชื่อเรียกอีกอย่างว่า "วงปี่พาทย์เครื่องห้า ชนิด เบา" เพราะประกอบด้วยเครื่องดนตรี ๕ ชิ้น (ที่มีน้ำหนักเบา) คือ ปี่นอก โทน กลองชาตรี ฆ้อง และฉิ่ง

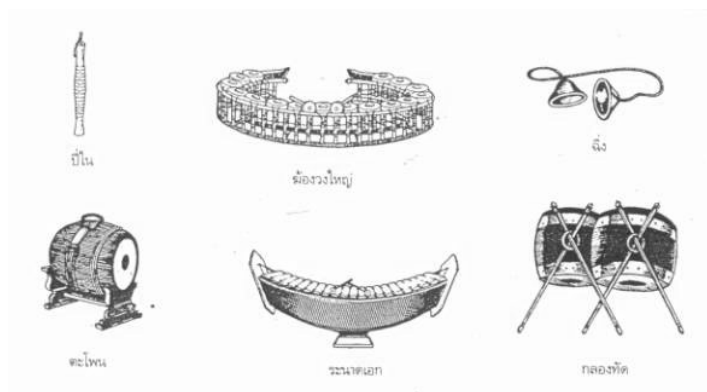
ที่มา : <https://www.google.com/search?q>

๑.๒ วงปี่พาทย์ไม้แข็ง

เป็นวงมาตรฐานที่ได้รับความนิยมสูงสุด นักดนตรีจะเลือกใช้ไม้ตีชนิดแข็งตามชื่อวง เพลงที่ได้จึงมีเสียงดังและหนักแน่น เหมาะกับงานรื่นเริง และเพื่อให้เหมาะกับลักษณะงานยิ่งขึ้น

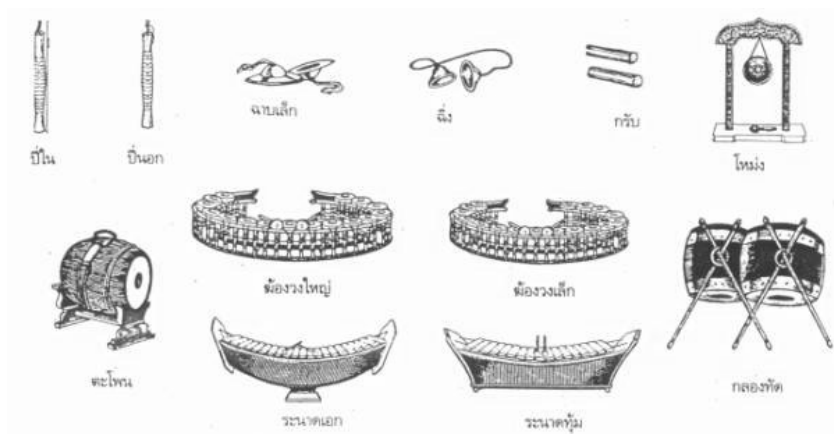
วงปี่พาทย์ไม้แข็งจึงแยกย่อยได้อีกตามขนาดของวง ๓ ขนาด คือ

- วงปี่พาทย์ไม้แข็งเครื่องห้า : ประกอบด้วย ปี่ใน ระนาดเอก ฆ้องวงใหญ่ ตะโพน กลองทัด และฉิ่ง

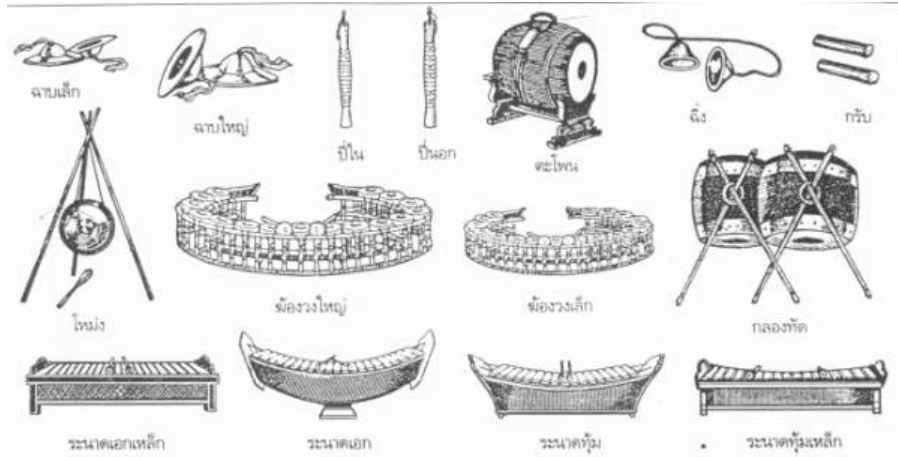
ที่มา : <https://www.google.com/search?q>

- วงปี่พาทย์ไม้แข็งเครื่องคู่ : เพิ่มจากขนาดวงเครื่องห้า ด้วย ปี่นอก ระนาดทุ้ม และฆ้องวงเล็ก (ให้สังเกตคำว่า "เครื่องคู่" นะ คำนี้จะทำให้เรารู้ว่าวงนี้จะต้องมีเครื่องดนตรีที่เป็นคู่กันเช่น ระนาดเอก-ระนาดทุ้ม, ฆ้องวงใหญ่-ฆ้องวงเล็ก, ปี่นอก-ปี่ใน)

ที่มา : <https://www.google.com/search?q>

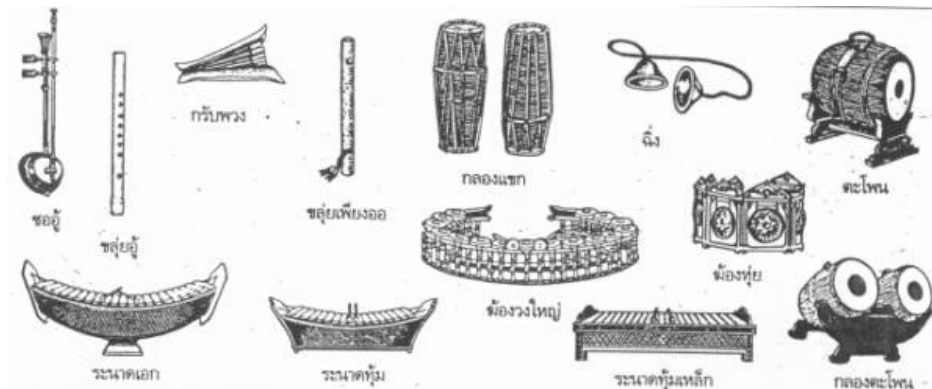
- วงปี่พาทย์ไม้แข็งเครื่องใหญ่ : มีระนาดเหล็กทั้งเอก และทุ้ม เพิ่มเติมจากวงเครื่องคู่ (เครื่องประกอบจังหวะอาจใช้กลองแขกตีเฉพาะบางเพลง หรือในเวลาขับร้อง ถ้าประกอบเสภาใช้สองหน้า แทนตะโพน และกลองทัด)

ที่มา : <https://www.google.com/search?q>

๑.๓ วงปี่พาทย์ไม้นวม

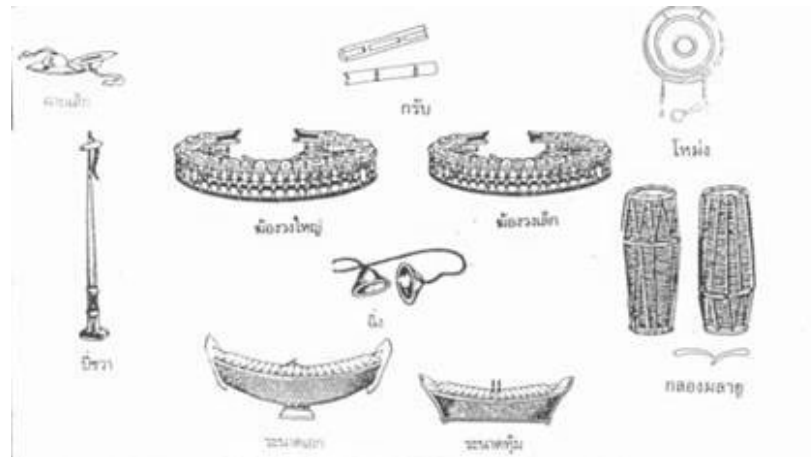
วงประเภทนี้เกิดขึ้นเพราะความต้องการให้วงปี่พาทย์มีเสียงที่ไม่ดังเกินไป โดยเปลี่ยนจากไม้แข็งที่ใช้ตีระนาดเอกและข้องวงใหญ่เป็นไม้นวม และเปลี่ยนเครื่องเป่าจากปี่เป็นขลุ่ยเพียงออแทน และอาจเพิ่มซออู้เข้าไปด้วย เพื่อให้เสียงเพลงเบาและนุ่มนวลขึ้น วงปี่พาทย์ไม้นวมก็มีการแบ่งย่อยเป็น ๓ ขนาดเช่นเดียวกับวงปี่พาทย์ไม้แข็ง

ที่มา : <https://www.google.com/search?q>

๑.๔ วงปี่พาทย์นางหงส์

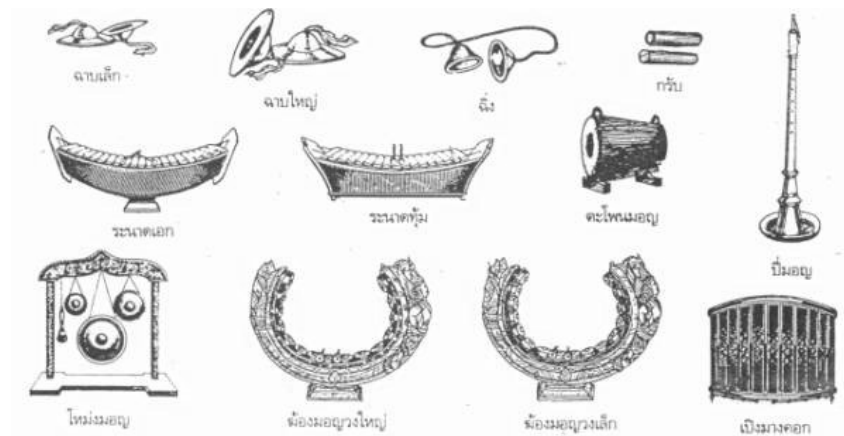
คล้ายคลึงกับวงปี่พาทย์ไม้แข็งเพียงแต่ปรับเปลี่ยนเอาปี่ชวามาเล่นแทนปี่ใน และปี่นอก และเปลี่ยนกลองทัดกับตะโพนเป็นกลองมลายู ๑ คู่

ที่มา : <https://www.google.com/search?q>

๑.๕ วงปี่พาทย์มอญ

เดิมที วงประเภทนี้นิยมเล่นกันเฉพาะในหมู่ชาวไทยรามัญ ทั้งงานมงคลและอวมงคลทั่วไป แต่ปัจจุบันนิยมเล่นแต่ในงานศพ วงปี่พาทย์มอญนี้สังเกตง่ายมาก เพราะจะมีเครื่องดนตรีที่มีลักษณะเด่นอย่าง เปิงมางคอก ฆ้องมอญ (แบบวงกลมหงายขึ้นบน) ปี่มอญ และตะโพนมอญ (มีการแบ่งขนาดเช่นเดียวกับปี่พาทย์ไม้แข็ง)

ที่มา : <https://www.google.com/search?q>

